

เงินรายได้สถานศึกษา

ความหมาย

บรรดารายได้ ผลประโยชน์ที่เกิดจากรายพิสด เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สิน หรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ เงินที่มีผู้มอบให้และเงินหรือผลประโยชน์อื่นที่สถานศึกษาได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์

1. เงินรายได้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ได้แก่ บรรดารายได้ ผลประโยชน์ที่เกิดจากรายพิสด เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สิน หรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ เงินที่มีผู้มอบให้ทั้งระบุวัตถุประสงค์และไม่ระบุวัตถุประสงค์ และเงินหรือผลประโยชน์อื่นที่สถานศึกษาได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ แต่ไม่รวมถึงเงินงบประมาณรายจ่าย

2. เงินรายได้สถานศึกษาที่ไม่เป็นนิติบุคคล ได้แก่ บรรดารายได้ ผลประโยชน์ที่เกิดจากการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ซึ่งได้ดำเนินการตามกฎหมายที่ราชพัสดุ และเงินหรือผลประโยชน์อื่นที่สถานศึกษาได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ แต่ไม่รวมถึงเงินงบประมาณรายจ่าย

รายได้สถานศึกษา ได้แก่

1. เงินอื่น ๆ ที่สถานศึกษารับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ เช่น
  - รายได้จากการขายอาหาร เงินบำรุงการศึกษา เงินผ้าป่า เงินจากการจัดงานเลี้ยงศิษย์เก่า เงินที่เรียกเก็บจากนักเรียน เป็นต้น
2. ผลประโยชน์ที่สถานศึกษาได้รับจากรายพิสด รายได้จากค่าบริการของสถานศึกษาที่ไม่ทำในเชิงธุรกิจ ค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดแย้งกับนโยบาย เช่น การปลูกยางพาราบนพื้นที่ราชพัสดุ รายได้จากการขายยางพารา รายได้จากให้เช่าอาคารสถานที่
3. เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษาต่อ ตัวอย่าง กรณีข้าราชการครูลาศึกษาต่อแต่มีการผิดสัญญาและมีการเสียค่าปรับ สถานศึกษาก็จะต้องนำเงินค่าปรับที่ได้รับเป็นเงินรายได้สถานศึกษา ไม่ต้องนำส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน
4. เงินที่มีผู้มอบให้ ได้แก่
  - เงินบริจาคที่ระบุวัตถุประสงค์ และ
  - เงินบริจาคที่ไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์
5. ค่าขายแบบรูปรายการ แยกพิจารณาได้ 2 กรณี
  - 5.1 เงินที่ได้รับจากการขายแบบรูปรายการที่จัดทำขึ้นโดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน หรือได้รับจาก สพฐ.ถือว่าเป็นทรัพย์สินของรัฐบาล ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน
  - 5.2 เงินที่ได้รับจากการขายแบบรูปรายการที่จัดทำขึ้นโดยใช้เงินรายได้สถานศึกษา ถือเป็นรายได้ของสถานศึกษาที่ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน
6. เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเงินโครงการอาหารกลางวัน
7. เงินหลักประกันสัญญา ที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างไม่รับคืน เมื่อพ้นกำหนดการ ผูกพันตามสัญญา ก่อนนำไปใช้จ่ายให้โรงเรียนขอทำความเข้าใจกับกระทรวง การคลังก่อนเสมอ
8. เงินค่าขายทรัพย์สินของโรงเรียนที่ได้มาจากเงินงบประมาณให้นำส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน ส่วนทรัพย์สินที่สถานศึกษาซื้อมาด้วยเงินนอกงบประมาณ เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษาตามมาตรา 1336 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ เงินที่ได้รับจากการขายทรัพย์สินเป็นเงินรายได้สถานศึกษา
9. เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อจ้างด้วยเงินงบประมาณ

แนวปฏิบัติ การรับเงิน

- ออกใบเสร็จรับเงินตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้ง
- กรณีที่ไม่สามารถออกใบเสร็จรับเงินได้ ให้ใช้หลักฐานการรับเงินตามแบบที่ทางราชการกำหนด
- นำหลักฐานการรับเงินไปบันทึกรายการในสมุดเงินสด (แบบระบบบัญชีสำหรับหน่วยงานย่อย พ.ศ. 2515) หรือบันทึกในทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณประเภทเงินรายได้สถานศึกษา (แบบควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อย พ.ศ. 2544)

การใช้จ่ายเงิน

- เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาและเกี่ยวเนื่องกับการจัดการศึกษาและประโยชน์ต่อผู้เรียน
- มีโครงการ/ทำแผนการใช้จ่ายเงิน
- ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- กรณีเงินที่มีผู้มอบให้โดยระบุวัตถุประสงค์ชัดเจนให้นำไปใช้จ่ายหรือก่องหนี่ผู้กพ่นได้เฉพาะตามวัตถุประสงค์ของผู้มอบเท่านั้น

เงินรายได้สถานศึกษาให้นำไปจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ อัตรา และวิธีการ ดังนี้

สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

สถานศึกษาที่ไม่เป็นนิติบุคคล

1. ใช้จ่าย ตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินรายได้สถานศึกษา โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ใช้จ่าย ตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินรายได้สถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อผู้เรียนความคุ้มค่า ความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

2. กรณีเงินที่มีผู้มอบให้โดยมีวัตถุประสงค์ชัดเจนให้นำไปใช้จ่ายหรือก่องหนี่ผู้กพ่นได้เฉพาะในกิจการที่ผู้มอบระบุวัตถุประสงค์เท่านั้น

2. กระทำได้เฉพาะรายจ่ายที่พึงจ่ายได้จากเงินงบประมาณรายจ่าย ดังนี้

2.1 รายจ่ายงบดำเนินงานยกเว้นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศ

2.2 รายจ่ายประเภทค่าครุภัณฑ์เฉพาะที่จำเป็นแก่การปฏิบัติราชการสำหรับสถานศึกษาที่วงเงินต่อหน่วยต่ำกว่า 500,000.- บาท

2.3 รายจ่ายประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่า 5,000,000.-บาท

2.4 รายจ่ายเพื่อสมทบค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณที่สำนักงบประมาณกำหนด

3. การใช้จ่ายเงินนอกเหนือจาก ข้อ 2 ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

3.1 รายจ่ายงบบุคลากร รายการค่าจ้างชั่วคราวเฉพาะกรณีสถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

3.2 รายจ่ายงบดำเนินงานยกเว้นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศ

3. การใช้จ่ายเงินรายได้สถานศึกษาในประเภทต่อไปนี้จะให้สถานศึกษาขอความเห็นชอบจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 รายจ่ายประเภทค่าจ้างชั่วคราว

3.2 รายจ่ายงบดำเนินงานที่เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศ

3.3 รายจ่ายประเภทค่าครุภัณฑ์ที่มีวงเงินต่อหน่วยตั้งแต่ 500,000.- บาทขึ้นไป

3.3 ใช้จ่ายเงินอุดหนุน สำหรับช่วยเหลือ นักเรียนที่ยากจนและขาดแคลน

3.4 ใช้จ่ายงบลงทุนที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับ รายการค่าครุภัณฑ์ที่มีวงเงินต่อหน่วย ต่ำกว่า 1,000,000.- บาท และรายการ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่ำกว่า 10,000,000.- บาท

3.5 ใช้จ่ายเพื่อสมทบรายการค่า ครุภัณฑ์ หรือรายการค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการบริหาร งบประมาณที่ทางราชการกำหนด

4. การใช้จ่ายเงินรายได้สถานศึกษาเพื่อเป็น เงินยืมให้ดำเนินการได้ดังนี้

4.1 การยืมเพื่อใช้ทดรองจ่ายในการปฏิบัติ ราชการของสถานศึกษา

4.2 การดำเนินงานเพื่อจัดการรายได้ของ สถานศึกษา

4.3 การยืมเพื่อทดรองจ่ายเกี่ยวกับเงิน สวัสดิการข้าราชการและลูกจ้างของ สถานศึกษา เฉพาะในส่วนที่สามารถเบิก จากเงินงบประมาณขาด ใช้จ่ายเงินรายได้ สถานศึกษาได้ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่า การศึกษาบุตร เป็นต้น

5. กรณีสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลมีความ จำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ ให้ขอความเห็นชอบจากเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.4 ใช้จ่ายประเภทค่าที่ดินและ สิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่อหน่วยตั้งแต่ 5,000,000.-บาทขึ้นไป

4. การใช้จ่ายเงินรายได้สถานศึกษาเพื่อเป็น เงินยืมให้กระทำได้เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

4.1 การยืมเพื่อทดรองจ่ายในการปฏิบัติ ราชการหรือจัดหารายได้จากบริการของ สถานศึกษา

4.2 การยืมเงินเพื่อใช้ทดรองจ่ายในกรณี อื่นๆ ที่หัวหน้าส่วนราชการกำหนดในส่วน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ได้มีหนังสือที่ ศธ 04002/1987 ลง วันที่ 15 มกราคม 2548 ให้สถานศึกษา/ ศูนย์การศึกษาพิเศษสามารถพิจารณาให้ยืม เงินรายได้สถานศึกษาเพื่อทดรองจ่ายเกี่ยว กับเงินสวัสดิการของข้าราชการและลูกจ้าง ในสังกัดได้เฉพาะในส่วนที่สามารถเบิกจาก เงินงบประมาณขาดเขยเงินรายได้สถาน ศึกษาได้ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าการ ศึกษาบุตร เป็นต้น

การบันทึกบัญชี และรายงาน

- ทำทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณประเภท "เงินรายได้สถานศึกษา"
- ทำทะเบียนคุมรายรับเงินรายได้สถานศึกษา โดยนำทะเบียนคุมรายรับเงิน บ.กศ.มาปรับใช้ โดยอนุโลม
- ทำทะเบียนคุมการใช้จ่ายเงิน โดยแยกเป็น ประเภทตามวัตถุประสงค์ของเงิน

สำหรับการรายงานเงินรายได้ของสถานศึกษา ให้ดำเนินการดังนี้

สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล	สถานศึกษาที่ไม่เป็นนิติบุคคล
ให้รายงานการรับ – จ่ายเงินรายได้สถานศึกษาตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบทุกสิ้นปีการศึกษา	เมื่อปิดบัญชีประจำปีแล้วให้ส่งงบการเงินไปให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นงบประมาณ

การมอบอำนาจ

1. ผอ.สถานศึกษา/ผอ.ศูนย์การศึกษาพิเศษ	ครั้งละไม่เกิน 15 ล้านบาท
2. ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	ครั้งละไม่เกิน 20 ล้านบาท
3. ผอ.สำนักการคลังและสินทรัพย์ สพฐ.	ครั้งละไม่เกิน 20 ล้านบาท
4. ผู้ว่าราชการจังหวัด	ครั้งละไม่เกิน 25 ล้านบาท
5. ที่ปรึกษาที่รับผิดชอบการปฏิบัติราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	ครั้งละไม่เกิน 30 ล้านบาท
6. รองเลขาธิการ กพฐ. ที่รับผิดชอบการปฏิบัติราชการของสำนักการคลังและสินทรัพย์	ครั้งละไม่เกิน 40 ล้านบาท
7. นอกเหนือจากนี้ให้เป็นอำนาจของ เลขาธิการ กพฐ.	

การเก็บรักษาเงิน

- เก็บเป็นเงินสด/ เงินฝากธนาคาร เพื่อสำรองใช้จ่ายได้ภายในวงเงินที่ สพฐ.กำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
- ฝากส่วนราชการผู้เบิก (ส่วนที่เกินวงเงินเก็บรักษา)
- สำหรับดอกผลที่เกิดจากเงินฝากธนาคาร ถือเป็นผลประโยชน์ที่สถานศึกษาสามารถเก็บเป็นกรรมสิทธิ์ได้ไม่ต้องนำส่งคลัง

อำนาจเก็บรักษาเงิน

นักเรียนไม่เกิน/ขึ้นไป....คน	วงเงินสำรองจ่าย ณ โรงเรียนไม่เกินวันละ.....บาท	วงเงินฝากธนาคาร.....บาท
ไม่เกิน 120 คน	20,000 บาท	30,000 บาท ส่วนที่เกินนำฝาก สพท.
120 คน ขึ้นไป	30,000 บาท	ไม่เกิน 1,000,000 บาท ส่วนที่เกินนำฝาก สพท.
สพท.	100,000 บาท	ไม่เกิน 5,000,000 บาท ส่วนที่เกินนำฝากสำนักงานคลังจังหวัด

สำหรับโรงเรียนที่มีการจัดอาหารกลางวัน (ที่มีได้มาจากเงินงบประมาณ) ให้มีวงเงินรองจ่าย ณ โรงเรียน ได้เพิ่มอีกวันละ 20,000 บาท ส่วนที่เกินให้นำฝากธนาคารทั้งจำนวนกรณีเกิดดอกผลให้สมทบเป็นเงินรายได้สถานศึกษา เพื่อใช้จ่ายในการจัดอาหารกลางวัน ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

ข้อมูลอ้างอิง

1. หนังสือ สพฐ. ที่ ศธ 04002/ 158 ลงวันที่ 25 มกราคม 2551
เรื่อง เงินรายได้สถานศึกษา
  2. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ 04002/ ว 249
ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2551 เรื่อง เงินรายได้สถานศึกษา
  3. หนังสือ สพฐ.ด่วนที่สุด ที่ ศธ 04002/ว 1509 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2551
เรื่อง ข้อความเข้าใจเกี่ยวกับเงินรายได้สถานศึกษา)
  4. หนังสือ สพฐ.ที่ ศธ 04002/1903 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2551
เรื่อง หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเงินรายได้สถานศึกษา
  5. หนังสือ สพฐ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 04002/ ว 983 ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2552
เรื่อง การเก็บเงินของโรงเรียน
  6. หนังสือ สพฐ.ด่วนที่สุด ที่ ศธ 04002/ว 1208 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2552
เรื่อง ข้อความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บเงินของโรงเรียน
  7. หนังสือ สพฐ. ที่ ศธ 04002/ว 2511 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2552
เรื่อง เงินรายได้สถานศึกษา
-

ถาม-ตอบ

ถาม เงินระดมทรัพยากร เป็นเงินรายได้สถานศึกษา

เงินระดมทรัพยากร เป็นเงินรายได้สถานศึกษา ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยการบริหารจัดการเกี่ยวกับเงินรายได้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2549 ดังนั้น ต้องจัดให้มีการบันทึกบัญชีในระบบ ทำทะเบียนยอดควบคุมเงิน และใช้จ่ายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ถาม มีหลักการระดมทรัพยากรอย่างไร

- มีหลักในการพิจารณา
  - 1) เป็นความสมัครใจของนักเรียนและผู้ปกครอง
  - 2) มีความจำเป็น เพื่อจัดการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดประสบการณ์
  - 3) เพื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือบริการอื่น
  - 4) เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและมาตรฐานการศึกษาของนักเรียน
  - 5) เก็บตามอัตราที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและฐานะทางเศรษฐกิจ

ถาม เงินบำรุงการศึกษาเป็น "รายได้สถานศึกษา" หรือไม่ ?

มีหลักการเดียวกับแนวปฏิบัติการระดมทรัพยากรถือเป็นเงินรายได้สถานศึกษา เช่นเดียวกันโดยถือปฏิบัติ ตามหนังสือ สพฐ.ที่เกี่ยวข้อง

ถาม เงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สิน และ จำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สินหรือจัดให้ได้ทรัพย์สิน คืนมา เป็นเงินรายได้สถานศึกษาหรือไม่

กรณีนี้ " เป็นเงินที่โรงเรียนได้รับชดใช้ค่าเสียหายเพื่อจัดหาทรัพย์สินเดิมคืนมา ระบุวัตถุประสงค์ชัดเจน จึงไม่เงินรายได้ของโรงเรียน โดยถือปฏิบัติตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0409.3/ว 503 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2548 เรื่อง การอนุญาตให้ส่วนราชการเก็บเงินไว้ใช้จ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สิน"
